

Formål

Alle barn og unge har rett til et oppvekst- og læringsmiljø uten krenkelser og mobbing. FNs Barnekonvensjon slår fast at barn og unge har rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. Barns opplevelse av seg selv og sin egenverdi utvikler seg i samspill med omgivelsene. Mobbing og andre krenkelser er derfor alvorlig fordi barn fratas livsmot og verdighet. Forskning viser at både barn som mobber og barn som har opplevd mobbing har en forhøyet risiko for å utvikle psykiske vansker senere, og det er derfor svært viktig at arbeidet med å forebygge mobbing, marginalisering og utenforskap starter allerede i barnehagen. Barnehagene og skolene i Bø skal handle raskt og ta nødvendige grep for at mobbing og krenkelser opphører. Barnets beste skal være styrende for hvilke tiltak vi setter inn, og barnet/eleven skal i stor grad medvirke i hele prosessen. Samarbeid med foresatte står sentralt i det miljøskapende og mobbeforebyggende arbeidet i læringsløpet. Aktiv medvirkning og godt samarbeid med foresatte er avgjørende dersom mobbing oppstår.

De voksnes ansvar

Barnehagen har en plikt til å forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestengning, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre i henhold til Rammeplan for barnehagen.

Skolen har plikt til å informere om elevers og foreldres rettigheter etter opplæringsloven §9A-3 og 4, og følge med på om det oppstår krenkelser og/eller mobbing på skolen.

Barnehagen og skolen skal følge aktivitetsplikten i saker som omhandler mobbing, utestengning og krenkelser. Aktivitetsplikten inneholder følgende punkter; følge med, gripe inn, varsle, undersøke, lage en aktivitetsplan, evaluere og følge opp. Dokumentasjonsplikten starter fra mistanke/melding om mobbing til saken er avsluttet.

Barn, foreldre og andre med daglig virke i barnehagen og skolen har en plikt til å gripe inn og varsle hvis de er vitne til krenkelser eller mobbing.

Barnets opplevelse

Ifølge Djupedalutvalget er krenkelser et samlebegrep for handlinger eller ord der en persons integritet eller verdighet blir krenket.

Mobbing er handlinger som krenker individets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull del av fellesskapet.

Rutinebeskrivelse

Informasjonsplikt

Barnehagen og skolen har en plikt til å informere om barnas, elevers og foreldres rettigheter etter Opplæringsloven §9A-3 og 4 og Rammeplanen for barnehagen, og følge med på om det oppstår krenkelser og/eller mobbing.

Aktivitetsplikt

Det skal være lav terskel for å utløse aktivitetsplikten, og det skal settes inn tiltak dersom et barn opplever og ikke ha et trygt og godt læringsmiljø. Barnehage og skole har en plikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom krenkelser eller mobbing forekommer fra andre barn, foreldre, ansatte og andre med daglig virke i barnehagen og skolen.

Steg	Aktivitet	Rolle	Når
1.	Følge med: — Alle som jobber i barnehagen, SFO og på skoen har en plikt til følge med på om det forekommer krenkelser eller mobbing	Barn, foreldre, ansatte og andre med daglig virke i barnehagen og skolen	Kontinuerlig
2.	— Elevsamtaler, utviklingssamtaler/ foreldresamtaler og foreldremøter	Pedagogisk leder, styrer og kontaktlærer	Høst og vår
3.	— Trivselsundersøkelse en gang i året for alle 5-åringene i barnehage og to ganger i året for alle klassetrinn. I barnehage og to ganger i året for alle klassetrinn. Klassesetrvsel.no, relasjonskartlegging lærer/ elev eller Spekter er anbefalt for skole. I tillegg kan det gjennomføres hyppigere trivselsundersøkelser gjennom året.	Pedagogisk leder/ kontaktlærer	Oktober og februar
4.	Gjennomføre elevundersøkelsen på 5.–10.trinn	Kontaktlærer	Høst
5.	Foreldreundersøkelse på 3., 6. og 9. trinn	Rektor	Høst
6.	Brukerundersøkelser for barnehage	Styrer	November
7.	Følge opp undersøkelser med samtaler og tiltak	Pedagogiske ledere, kontaktlærere, styrer og rektorer.	I etterkant av undersøkelsene
8.	Gripe inn: Stoppe krenkelser eller mobbing som skjer der og da, eks. slåssing, negativ språkbruk, utestengelse	Barn, foreldre, ansatte og andre med daglig virke i barnehagen og skolen	Umiddelbart
9.	Ved behov sette inn midlertidig tiltak	Pedagogisk leder/ kontaktlærer	Umiddelbart
10.	Varsle: — Ansatt/leder ser eller får informasjon om krenkelser / mobbing	Den som har sett eller fått opplysningene om krenkelsene	Samme dag som man har fått informasjon

11.	Informasjonen skal tas på alvor og meldes fra om til ped.leder/kontaktlærer gjennom meldeskjema	Den som har sett eller fått opplysningene om krenkelsene	Samme dag
12.	Dersom mistanke om krenkelse gjelder fra ansatt til barn/elev, skal den som får kjennskap eller mistanke til dette, straks varsle rektor/styrer. Rektor og styrer skal varsle skole/barnehageeier.	Den som har sett eller fått opplysninger om mulige krenkelser/ mobbing	Samme dag
13.	Meldeskjema leveres videre til styrer /rektor	Pedagogisk leder/ kontaktlærer	Samme dag
14.	Dersom den som melder opplever at informasjonen ikke tas på alvor meldes saken oppover i systemet	Den som melder	Samme dag
15.	Dersom en ansatt ser eller får informasjon om at leder krenker ansatt meldes saken til skolesjef.	Den som har sett eller fått opplysningene om krenkelsene	Samme dag
16.	Undersøke: — Samtale med den som har opplevd, sett eller fått informasjon om krenkelsene/ mobbingen(kort samtale for å få en foreløpig oversikt)	Pedagogisk leder/ kontaktlærer	Samme dag eller dagen etter man har fått informasjonen
17.	Nærmeste leder, styrer og rektor blir informert om bekymringen	Ped.leder/ kontaktlærer	Samme dag eller dagen etter man har fått informasjon
18.	Systematisk observasjon i ulike situasjoner (ute, inne, gang) i en handlingslogg, ved behov andre kartlegginger	Ped.leder/lærer, kollega og leder	I løpet av fem dager etter varsling
19.	Ved mistanke om digital mobbing gjennomføres en undersøkelse i Klassestrivsel.no	Kontaktlærer	I løpet av fem dager etter varsling
20.	Samtale med det utsatte barnet der det gjøres et notat fra samtalen	Ped.leder/ kontaktlærer/ styrer/rektor	I løpet av fem dager etter varsling
21.	Samtale med utøver der det gjøres et notat fra samtalen	Ped.leder/ kontaktlærer/ styrer/rektor	I løpet av fem dager etter varsling

22.	Samtale med foresatte til både det utsatte barnet og det utøvende barnet	Ped.leder/ kontaktlærer	I etterkant av samtale med det utsatte barnet/utøver i løpet av fem dager etter varsling
23.	Det må settes av tid på avdelingsmøter i barnehage/ teammøter på skole til å orientere om saken. I møtene undersøker man om det er: • Flere barn/unge i gruppa som opplever å ha et dårlig leke- og læringsmiljø • Hvilke grep kan gjøres i egen praksis for å bedre situasjonen? • Gjennomføre en klassetrivselsundersøkelse	Styrer/rektor/	Bør vurderes etter systematisk observasjoner
24.	Aktivitetsplan: — Aktivitetsplan skal alltid utarbeides der det settes i gang tiltak, både for utøver og det utsatte barnet	Ped.leder/ kontaktlærer, styrer/rektor	Fem dager etter varsling
25.	Aktivitetsplan utarbeides i samarbeid med barn og foreldre med bakgrunn i bekymringsmelding og kartlegginger. Tiltakene må være så konkrete som mulig	Ped.leder/ kontaktlærer/ styrer/rektor, barn/ foresatte	Fem dager etter varsling og frem til barnet opplever at miljøet er trygt og godt
26.	Videre undersøkelser og kartlegginger kan være tiltak i aktivitetsplanen	Ped.leder/ kontaktlærer, styrer/ rektor	Innen tre uker etter varsling
27.	Gjennomføring av aktivitetsplan: — Gjennomføre tiltakene i aktivitetsplanen. Når mobbing skjer skal utøver og det utsatte barnet ha ukentlige samtaler, der tiltakene blir vurdert underveis. I barnehagen kan verktøyet barnesamtaler brukes	Ped.leder/ kontaktlærer og andre voksne som er tilknyttet barnet, styrer/ rektor.	Tidfestet i aktivitetsplanen
28.	— Ved behov jevnlig foreldresamtaler	Foreldre, ped.leder/ kontaktlærer	Tidfestet i aktivitetsplanen

29.	Evaluering: — Evaluere tiltakene fra tiltaksplanen, sammen med barn og foreldre	Ped.leder, kontaktlærer, rektor, styrer, barn, foreldre	Innen 8 uker
30.	Ved behov; nye tiltak inn i aktivitetsplanen	Ped.leder kontaktlærer, styrer/ rektor, barn, foreldre	I etterkant av evalueringen
31.	Oppfølging: Se punkter på egen mal «Oppfølging etter avsluttet aktivitetsplan»	Ped.leder, kontaktlærer, styrer, rektor, barn, foreldre	Etter seks måneder
32.	Dersom mistanke om krenkelse gjelder fra ansatt til barn/elev: — Saken forsøkes først løst i egen virksomhet. Dersom dette ikke kan løses lokalt, kontaktes skolesjef	Styrer/Rektor	Skolesjef kontaktes senest innen 8 uker for videre støtte i personalsaken

Arkivering:

Rektor/styrer legger dokumentasjon inn i arkivsystemet ESA når saken er avsluttet.

Referanser/dokumentasjon

Rammeplan for barnehagen

Kap. 1 s. 11 «Livsmestring og helse»

Lov om barnehage

Opplæringsloven kapittel 9A Elevenes skolemiljø

§ 9A-2. Retten til et trygt og godt skolemiljø

§ 9A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

§ 9A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

§ 9A-5. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en arbeider på skolen, krenker en elev.